

Materiál na rokovanie pre
Mestské zastupiteľstvo

Číslo materiálu: _____/2021

K bodu programu

**Vytvorenie samostatného Odboru životného prostredia v rámci Organizačnej štruktúry
Mestského úradu v Žiline**

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa

Materiál prerokovaný:

Komisia životného prostredia

Predkladá:

Mgr. Peter Cibulka
poslanec MZ v Žiline

Zodpovedný za vypracovanie:

Mgr. Peter Cibulka
poslanec MZ v Žiline

Žilina, 13.december 2021

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. __/2021

Mestské zastupiteľstvo v Žiline

I. odporúča primátorovi

Vytvorenie samostatného Odboru životného prostredia v rámci Organizačnej štruktúry Mestského úradu v Žiline

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Súčasná Organizačná štruktúra Mestského úradu v Žiline spája dve nesúrodé oddelenia, dopravy a životného prostredia. Zlúčenie Odboru dopravy a Odboru životného prostredia do Odboru verejného priestranstva a životného prostredia sa však pri retrospektívnom hodnotení ukázalo ako krok späť. Správa životného prostredia nefunguje ako samostatný autonómny odbor, ale len ako oddelenie.

V súčasnosti sú naliehavé problémy nízkej kvality životného prostredia v Žiline (najmä znečistenie ovzdušia a plošný akútny nedostatok a ničenie vitálnej zelene), v blízkej budúcnosti budú vystupovať problémy späté s dôsledkami klimatickej krízy. Riešenie stojí predovšetkým na aktívnom prístupe v oblasti ochrany zelen a adaptácie na zmenu podmienok prostredníctvom zvyšovania kvantity a kvality zelenej infraštruktúry. Aby na mestský ekosystém Žiliny nedopadli negatívne dôsledky zmeny klímy príliš tvrdo, treba urgentne a vo zvýšenej miere riešiť aktívne zelenú agendu, implementovať zvyšovanie ekologickej odolnosti vo všetkých investíciách Mesta. Prostredníctvom samostatného a nezávislého, personálne optimalizovaného tímu odborníkov Odboru životného prostredia.

Vedúci zamestnanec súčasného Odboru verejného priestranstva a životného prostredia musí zvládať, kvôli širokému odbornostnému rozsahu riadených oblastí, kompetentne rozhodovať v dvoch rozsiahlych a obsahovo odlišných agendách. Každá agenda vyžaduje rozdielne kvalifikačné predpoklady na jej zvládnutie a určité pemzum času, čo môže pri kumulovanej funkcii spôsobovať reálny problém. Aktuálny stav hierarchického začlenenia oddelenia životného prostredia v štruktúre Mestského úradu nenapĺňa potenciál, ktoré by mohlo mať toto oddelenie s odbornostne špecializovaným vedúcim zamestnancom. Starostlivosť o verejnú zeleň a ochrana a tvorba životného prostredia je dlhodobou systémovo aj personálne podhodnotená. Prejavuje sa to aj niekoľkostupňovou organizačnou subordináciou zamestnancov, ktorí na tomto úseku pracujú. Zmena by sa pozitívne prejavila na celkovej profilácii činnosti už samostatného odboru. Špecifickosť starostlivosti o mestskú zeleň ako živý systém a zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy na úseku ochrany prírody a príslušných zložiek životného prostredia si žiada 100% odbornej kapacity vedúceho zamestnanca, nie len pomernú časť. Podhodnotenie personálneho zabezpečenia chodu oddelenia nie je len otázkou finančných prostriedkov. Na riešenie environmentálnej problematiky je ich alokovaných relatívne dostatok, slabým miestom je ich efektívne rozdeľovanie. Aby všetky zo základných oporných bodov agendy oddelenia (praktická

starostlivosť, kontrolná činnosť, rozhodovacie právomoci na úseku ochrany prírody a krajiny, projektová činnosť, dohľad nad plnením zmluvných záväzkov iných subjektov, v neposlednom rade vyhotovovanie odborných podkladov pre verejné obstarávanie) boli dostatočne finančne aj personálne saturované. Ide teda o nastavenie interných procesov správy oddelenia/odboru, aby boli správne menežované, čo je v kompetencii vedúceho zamestnanca. **Nadštandardné finančné krytie mzdových prostriedov pozície vedúceho pracovníka združeného odboru by zabezpečili pokrytie dvoch vedúcich zamestnancov profesionálne ukotvených vo svojom odbore s dostatočnou aprobáciou na samostatné rozhodovanie a tvorbu metodík starostlivosti o zverené úseky.**

Zabezpečenie chodu štandardných úloh Oddelenia životného prostredia si žiada personálne investície. Úlohy z tejto oblasti sa prierezovo riešia aj v rámci iných štruktúr (napr. Stavebný úrad, Odbor riadenia projektov a investícií, UHA). Dôležitá je koordinácia aktivít a spoločný postup pri presadzovaní environmentálne priaznivých riešení. V situácii slabého postavenia oddelenia životného prostredia v medziodborovom strete viacerých záujmov prevážia záujmy ekonomické alebo politické nad záujmami ochrany prírody. Bez existencie samostatného odboru nezarezonuje dostatočne silne hlas, ktorý by zastupoval záujmy rozvoja zelene ako nástroja zlepšovania kvality života v meste Žilina.

V environmentálnej oblasti vykazujú výsledky doterajšej činnosti Odboru správy verejného priestranstva a životného prostredia nedostatky v nasledujúcich bodoch:

1. Dlhodobo nedostatočná je kontrola vykonaných prác riešených zmluvne cez dodávateľské vzťahy, dohľad nad plnením zmlúv, ktorý by mohol pohotovo reagovať na zistené nedostatky a korigovať vykonávané práce včas, napríklad starostlivosť o dreviny, frekvencia kosenia, výsadby, polievanie. Aktuálne je vyhlásená verejná súťaž na údržbu zelene a verejných priestranstiev v Žiline na štyri roky, pravdepodobne bude zazmluvnených niekoľko subjektov na činnosti s tým spojené a avizované kontrolné mechanizmy plnenia zmluvných vzťahov nie sú dostatočne podopreté po personálnej stránke. V minulosti bolo slabým miestom chodu oddelenia preberanie vykonaných prác od dodávateľov, priebežná kontrola a konzultácie vykonávania zmluvných prác, dokumentácia prípadných väd vykonaných prác, reklamácia nedostatkov.

2. Odborné podklady k obchodným súťažiam v rámci verejného obstarávania neboli v niektorých prípadoch spracované na úrovni, ktorá by predchádzala pochybnostiam o ich fundovanosti, či dokonca zákonnosti. Verejné obstarávanie k nesmierne pre mesto dôležitému Dokumentu starostlivosti o dreviny nemalo napr. podmienky účasti jasne a presne špecifikované a to následne identifikoval aj Úrad pre verejné obstarávanie. Súťaž tak vyhrala spoločnosť, ktorá nemala zákonom predpísanú certifikáciu, rovnako ako ich uvedený subdodávateľ. Následky pri nekvalitnom vypracovaní takéhoto dokumentu majú pre mesto a jeho obyvateľov dlhodobé negatívne dôsledky a znemožňujú nadviazať na tento dokument v environmentálnom hierarchickom systéme ďalším kvalitným dokumentom. Podobne pri realizácii podkladov pre štúdiu k výsadbe stromov na Solinkách nebola ako podmienka uvedená nutnosť disponovať statusom autorizovaného krajinného architekta, ako to vyžaduje aj zákon. Následne súťaž vyhral neautorizovaný krajinný architekt, ktorý aj túto veľkú štúdiu výsadby realizoval.

Pri príprave zadávania zákaziek treba venovať osobitú pozornosť stanoveniu konkrétnych požiadaviek a dôsledne rozlišovať charakter a účel príslušnej podmienky, čo sa s ňou sleduje a na zabezpečenie akého účelu má slúžiť. Ďalej treba zvažovať ako charakterizovať osobitné

požiadavky na plnenie zákazky pred podpisom zmluvy. Kompetentní striktné nevyžadovali ani neboli oboznámení s faktom, aké oprávnenia majú byť požadované z platnej legislatívy.

3. Mestský úrad nevyužíva k odborným rozhodnutiam mestské personálne kapacity, ale využíva externé služby na spracovanie analýz aj v témach, ktoré sú v možnostiach vysokoškolsky vzdelaného zamestnanca, samozrejme s prihliadnutím na ich profesionálnu náročnosť alebo technické zabezpečenie pracoviska. Ušetrili by sa finančné prostriedky v porovnaní s dodávateľsky riešenými službami. Napríklad predmetom zmluvy o dielo so Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre (Zmluva č.438/2021 zo dňa 2.9.2021, na sumu 18 720 eur) je optimalizácia technologických procesov údržby verejnej zelene a harmonogram starostlivosti, ktorú budú pre Mesto vykonávať externé subjekty a odčerpá také množstvo finančných prostriedkov, ktoré by bolo možné využiť na posilnenie stálych kvalitných interných odborných kapacít v tomto smere. Objavuje sa duplicita zadávania analýz na rovnaké činnosti v rámci viacerých zmluvných vzťahov (napr. rovnaké analýzy týkajúce sa drevín obsahuje obstaranie Dokumentu starostlivosti o dreviny firmou PAMARCH a už spomínaná zmluva so Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre na Analýzu a optimalizáciu údržby mestskej zelene v Žiline (Zmluva č.438/2021).

4. Nezvládnutie základnej starostlivosti napríklad o novovysadené stromy na Solinkách, keď nebolo zabezpečené ani úplne jednoduché pravidelné zalievanie stromov v tom najteplejšom ročnom období. V čase klimatických zmien bude potrebné nastaviť vysoké štandardy starostlivosti nielen o novovysadené stromy.

5. Nedôslednosť vo vybavovaní projektov v rámci činnosti poslancov jednotlivých volebných obvodov začlenených do rozpočtu uzneseniami Mestského zastupiteľstva v Žiline spôsobuje bezprecedentné posuny v ich realizácii, napr. uznesením schválená rozpočtová zmena č.4/2021 mala spočívať vo výmene hliny v komunitnej záhrade pri ZŠ na Gaštanovej ulici, výsledkom urgencií je poddimenzované množstvo zeminy po vegetačnej sezóne zložené mimo areálu komunitnej záhrady. Prípady negatívnych krokov vo vzťahu k požiadavkám občanov a poslancov sa stále stupňujú.

Je nutné pristúpiť k zmene a vytvoriť systémové a režimové opatrenia, ktoré by situáciu zlepšili. Okrem spomínaných základných kompetencií sa v súčasnom svete stali nevyhnutnými aj vysoko špecializované zručnosti – treba riešiť nové nízkouhlíkové technológie starostlivosti o verejné priestranstvá a bez použitia pesticídov, údržbu trávnikov riešiť s ohľadom na zvyšovanie biodiverzity a ochranu hmyzu, využívať dažďovú vodu v rámci rozmanitých typov verejnej zelene, zohľadňovať ekologické prístupy pri tvorbe a starostlivosti o vegetačné prvky, nielen zabezpečiť stagnáciu na dosiahnutej úrovni.

Z uvedených dôvodov navrhujeme, aby Primátor mesta Žilina v rámci svojich kompetencií podľa § 13 ods. 4 písm. d) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so Štatútom mesta Žilina pristúpil k vydaniu nového Organizačného poriadku Mestského úradu v Žiline, ktorý by reflektoval zmenu Organizačnej štruktúry. V novej Organizačnej štruktúre Mestského úradu v Žiline nebude figurovať Odbor správy verejného priestranstva a životného prostredia, ale bude vytvorený samostatný Odbor dopravy a samostatný Odbor životného prostredia so zachovaním súčasnej štruktúry oddelení a referátov.

Materiál bol prerokovaný Komisiou životného prostredia

Komisia životného prostredia materiál odporúča schváliť

Materiál nemá dopad na rozpočet Mesta